

ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ ΜΠΟΥΝΤΟΥΡΗΣ

(Επίγειον εν Ν. Φαλήρω την 11. Ιουλίου 1894.)

ΛΟΥΚΙΑ ΜΠΟΥΝΤΟΥΡΗ

ΔΥΟ ΨΥΧΑΙ

ΕΓΩ! καὶ αὐτὴ ἡ δυστυχία νὰ ᾖναι ἀπατηλή· νὰ ᾖναι τὸ ἐγκλημα περιεννυμένον ἄνθη ἐαρρινά, τὸ πλήγμα τῆς Μοίρας προφοιβαζούσης ἀπὸ περιωπῆς τὴν καταστροφὴν· νὰ ᾖναι ἡ εἰρωνεία τοῦ Ἀγνώστου, μελωδικωτέρα Σειρήνος, κατὰ τῶν φιλαύτων ἐκχύσεων τοῦ ἀνθρώπου. Ποσάκις ἡ Ἄττη φέρουσα πρόσχημα ἐρασιμίας Κίρκης, ἤπλωσεν ἐφ' ἡμᾶς τὴν σαγήνην της, ἐκζητοῦσα τὸν εὐπιστόν! ποσάκις δ' ὑπὸ τὸ ἄχθος ἐκστάσεως ἀφώνου, σιγηλῆς ἐγενόμεθα θύματα οἰκτρὰ τῶν ἐναγκαλισμάτων της! Τὸ δυστύχημα τότε ἀπεργάζεται ἐν ἡμῖν φρίκην κ' ἐν ταύτῳ θάμβος, ἀναλύει ἐκ βάθρων εἰς δάκρυα τὴν καρδίαν, καὶ συγχρόνως αὐγάζει μὲ αἰγλήν τὸ θῦμα, ἐξάγει τὸν οἶστρον καὶ ἅμα κεντρίζει τὸ ἄλγος, ἀπλοῖ πρὸ ἡμῶν σφάγια, ὧν ἡ θεὰ συνέχει καὶ αὐτὸν τὸν Θάνατον, καὶ ἀρμύζει ἐν ταύτῳ τὸ αἶσθημα πρὸς ἐλεγεῖαν ὑποκάρδιον. Ἡ ποίησις δὲν ἔχει τότε κινύραν ἀνταξίαν τοῦ ὀλοκαυτώματος· εἶναι σφαιερὰ πρὸ αὐτοῦ, ἀτελής, ἀσυνάρμοστος· ἐὰν εἴπῃς ὅτι αἴφνης ἀποκατέστη τὸ ἀποστάλαγμα πασῶν τῶν ἀνθρωπίνων ἀτυχιῶν, εἶπες ἤττον τοῦ ἀληθοῦς. Ἄ! διατί νὰ διέρχεται πρῶτον διὰ τῆς ἀμάρας τοῦ Θανάτου ὁ κόσμος, ὅπως ἀρτῆ μέχρῃ ἀστέρων; Ἡ ἀθανασία πληροῖ ὄνειροπολημάτων τὸν νοῦν μας, ἀλλ' ἀφοῦ πρόσθεν σαβανώσῃ μὲ τὸ μῆδὲν τὴν ψυχὴν μας. Ψάλλει ἐγώμια εἰς σθεσθεῖσαν ὑπαρξίν, ἀλλ' ἀφοῦ ἀτενίσῃ πρὶν τὸν σκόλωμα ἐπὶ τοῦ σώματος, ὃ πολλάκις θὰ ἐπόθῃεν καὶ αὐτὰ τῶν Οὐρανῶν τὰ Χερουβεῖμ . . . . .

Καὶ Χερουβεῖμ ποιήσεως ὄντως ὑψίστης, Χερουβεῖμ ὑπάτης ἐμπνεύσεως, Χερουβεῖμ, ὧν ἡ τελειότης ἐκλονίσθη μέρη μυχιῶν πρὸ τοῦ φρικτοῦ ἐκείνου ναυαγίου, ἐπεπόθησαν τὰς ψυχὰς δύο ἐκ τῶν ἀγλαεστέρων κοσμημάτων τῆς ἡμετέρας κοινωνίας. Ἡ εἰμαρμένη, νομίζει τις ὅτι κατέφερε τὸ κτύπημα ἐξ ὑπολογισμοῦ, ἵνα ἡ μνήμη των αἰωνισθῇ, ἐξαγιασθῇ τρόπον τινὰ διὰ τοῦ εἶδους τοῦ θανάτου. Ἡ λήθη θὰ ἐβεβήλου

τὴν ποίησιν, ἐγκολλαπτομένη εἰς πένθος, ὅπερ θὰ ἐπεθύμει καὶ αὐτὸς ὁ Ἄδης, ἐάν ποτε συνεστρέφετο εἰς χάος καὶ θρόμματα.

Ὅχι! δὲν ὑπάρχουσι λέξεις, δὲν ὑπάρχει συγκίνησις, δὲν ὑπάρχουσι δάκρυα ἀνάλογα τοῦ θνοφεροῦ ἐκείνου εἰδυλλίου. Ἐκείνη, θεότης ἀφρόπλαστος, δι' ἣν ἡ κατὰκτησις ἦτο παίγιον, ἦτο ἄθυρμα· ἐν μέγα ἐγὼ ἀποκρυσταλλωθὲν εἰς ἄκρατον κάλλος. Ἡ ἀρετὴ ἤστραπτεν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ προσώπου της, καὶ ἦτο πεφιλημένον ὡς ἦτο ἀγαστὸν τὸ ἀκτινοβολοῦν ἐκεῖνο πρόσωπον. Βασίλισσα ὠριότητος ἀπέφθου, οὐδέποτε προὔκალεσε διὰ ταύτης τὴν ἀμαύρωσιν τῆς ἀθωότητός της· ὅ,τι θελκτικὸν ἐν τῷ κόσμῳ, ὅ,τι γλυκύ, ὅ,τι χαριέν συνανεμίγη μετὰ τῆς ὑψηλῆς ἐκείνης σωφροσύνης, ἥτις αἰείποτε ἐχαρρακτήρισε τὰς γυναῖκας τῆς τάξεώς της. Ἦτο πηγὴ ἀκένωτος χαρᾶς ἀγνῆς, χαρᾶς ἀμιγοῦς προλήψεων, παρθένου· ἦτο τὸ ζώπυρον τῶν περὶ αὐτήν· ἦτο πρὸ παντός καλλονή, δι' ἧς θὰ ὑπέθετέ τις ὅτι διῆλθεν ἡ σμίλη ἀρχαίου καλλιτέχνου. Πνεῦμα εὐστροφον, ἐπάλληλον, μὲ ὅλας ἐκείνας τὰς ποθητάς διακυμάνσεις, αἵτινες γεννῶσιν ἐν ἡμῖν τὴν ἀπορίαν καὶ τὸν θαυμασμόν, αἵτινες μεταπλάττουσι τὰς σάρκας εἰς αἰνίγμα, εἰς μυστήριον . . . Ὑπὲρ πᾶν ὅμως γυνή, καὶ διὰ τοῦτο σύζυγος ἐκ τῶν σπανίων, σώφρων, καὶ διὰ τοῦτο εὐσεβής, ἀγαθή, καὶ διὰ τοῦτο μήτηρ εὐστοργος. Ἡ ψυχὴ της, ψυχὴ ἀγγέλου, ἐνδεδυμένη αἰθέρα· καρδία ἀγαπῶσα θερμῶς, ἕνα ὑψηλότερον ὑψωθῆ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ συζύγου· κραμὰ τι ἰδεώδους καὶ πραγματικότητος· αἰσθητὴ μᾶλλον ἢ ὁρατὴ. Ἐμφανιζομένη, δὲν ἐγνώριζες ἐὰν ἦτο φάντασμα ἢ γυνή· ἀπερχομένη, συνεχέετο μὲ ὄπτασίαν· μάγον τι θέλγητρον ἐμίγνυτο πρὸς τὸ σύνολον τῆς στάσεώς της, ἐξαπμιζόμενον ὑπὸ τοὺς πόδας της, πληθὸν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν της. «Ἦτο φαῦσις μᾶλλον ἢ φῶς καὶ μᾶλλον χάρις ἢ θεά». Ὑπέθετες ὅτι τὸ πᾶν ἐπλάσθη διὰ τὴν τέρπη, ὅτι ἦτο ὄραμα, ὅπερ ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴν εἶχῃς ποτε ὀνειροπολήσῃ. Ἐκεῖνος ἀνὴρ πρὸ παντός, εὐσταλής, εὐχαρις, γλυκύς, εὐπροσήγορος, μὲ τὸ μειδίαμα πάντοτε ἐπανθῶν ἐπὶ τῶν χειλέων, μὲ τὸ παράστημα ἐκεῖνο τὸ κομψοπρεπές, μὲ τὴν ἀξιοπρέπειαν εὐγενοῦς, μὲ τὴν ἀφέλειαν παιδίου καὶ τὴν ἐπιβολὴν ἅμα ἀνθρώπου τοῦ καθήκοντος, μὲ τὴν καρδίαν μεστήν εὐγενείας ζηλωτῆς, ψυχὴ τέλος ἐξ ἐκείνων, ὡς ἡ ὠριότης θαμβοῖ, ἀλλὰ δὲν ταπεινοῖ, κοσμεῖ, ἀλλὰ δὲν ἀποπλανᾷ, τιμᾷ, ἀλλὰ δὲν δυναστεύει. Πρὸ ἐκείνης, ἦτο ἰνδαλμα λατρείας, πρὸ τῶν ἄλλων, φίλος εἰλικρινής. Ἐραστής τοῦ καλοῦ ἠγάθη μετὰ μιᾶς τῶν ἀκραιφνεστέρων τοῦ καλοῦ ἐκπροσωπήσεων. Παρ' ἐκείνη ἐπανεύρισκε τὴν γαλήνην, διότι εὐρίσκετο πρὸ τῆς γαλήνης. Δύναται τις νὰ εἴπῃ

ὅτι ἦτο ζεῦγος ὑπερέρας ἢ κατ' ἄνθρωπον θελήσεως· ὁ εἰς ἐθωρακίζετο διὰ τοῦ ἐτέρου, διότι καὶ ὁ εἰς ἦτο συμπλήρωμα τοῦ ἐτέρου. Δὲν ἤγαπῶντο· ἐλατρεύοντο. Ποιητικαὶ οὔσαι ὑπάρξεις, ἀναγκαίως ἀνέπνεον ὁ εἰς διὰ τοῦ ἄλλου. Αἱ ιδέαι των ποτὲ δὲν διέστησαν, διότι ἡ ἔκστασις συνεπλήρου πάσαν τυχὸν ἀσυμφωνίαν, διότι ὁ πόθος ὑπεκέρνα πάσαν τῆς ψυχῆς ὁρμήν· ἦτο ξυνωρὶς εὐάριστος, ξυνωρὶς μεθύσκουσα ἐξ εὐτυχίας καὶ γλυκασμῶν. "Ω! τοιαύτην νὰ ἔχη τις καρδίαν, ψυχὴν τοιαύτην, εἶναι ὁ μόνος ἐπίγειος παράδεισος, ὃν θὰ ἐπόθει τις, καὶ ἐν τοιούτῳ παραδείσῳ ἔζων εὐδαιμόνως αἱ τόσῳ συμπαθεῖς εἰς πάντα καὶ φίλαι ἐκείναι φυσιογνωμαίαι.

Ἄλλὰ τὸ φράγμα τῆς ζωῆς των δὲν ἦτο φεῦ! εὐσθενὲς εἰς τὰς ἐναντιότητας τοῦ πεπρωμένου, καὶ ἐνέδωκε καὶ κατέρρευσαν εἰς σποδὸν τὰ ὄνειρά των, καὶ ἀπεκοιμήθησαν οἱ πόθοι των, καὶ ἐνεκρώθη ἡ καρδία των. Ἡ εὐτυχία ἀπέπνιγεν αὐτούς, καὶ ὁ Θάνατος ἐφθόνησε τὴν εὐτυχίαν των. Αἱ ψυχαὶ των, αἱ ἐκφεύγουσαι εἰς τῆς φύσεως τὴν μαγείαν, εἰς τῆς θαλάσσης τὸν φλοῖσθον, εἰς τοῦ κύματος τὸν ῥόχθον, αἱ ψυχαὶ ἐκείναι, αἱ συνησπισμένοι ἐν τῷ ἔρωτι, ἀπεφύργησαν εἰς τὴν πνοὴν του, πνοὴν φευγαλέαν, ἀσύλληπτον. Ἄ! πόσον ἦτο ὠραία ἐπὶ τῶν κυμάτων ἡ ὑπερήφανος καὶ θελκτικὴ ἐκείνη καλλονή! πόσον εὐδαίμων ἐκεῖνος παρὰ τὸ πλευρὸν τοιαύτης Ναιάδος! Ὁ ἔρωσ ἀποπλανηθεὶς πανταχόθεν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, εὐρέθη παρ' αὐτῷ σεσαρκωμένος εἰς σῶμα ἐκπάγλου μαργχαροστέρνου Νύμφης. Αἱ διάνοιαι των θερμαινόμεναι ἐν ταύτῳ καὶ ψυχόμεναι, θερμαινόμεναι ἐν ἐλπίσι, ψυχόμεναι πρὸ τῆς ἀβύσσου, ἤροντο ὁρμεμφύτως πρὸς ιδεῶδες τι καὶ αἰθέριον. Περιεπτύσσοντο διὰ τοῦ ὕδατος τὸ ἄπειρον, καὶ ἀπωθούντο ἀναμετροῦντες τὰ βύθη του. Ἀκατάληπτός τις ἀμεριμνησία περιέσφιγγε τοὺς λογισμοὺς των· γόητρόν τι ῥιγηλόν, ἀστάθμητον εἶχε παρασύρη αὐτοὺς πρὸς τὸ Ἄγνωστον . . .

Τὸ πνεῦμα εἴλισσε παραδείσους, ἐνῶ ὁ Θάνατος ὑπὸ μορφὴν κύματος ἐρράπιζε τὰ εὐχρότερα ῥόδου ἐκεῖνα πρόσωπα· προησπισμένοι ἐν τῷ δόλω του, ἐκτύπα αὐτούς, καὶ διέσφαζεν ὑποσκάπτων τὸν τάφον των. Ἰπάρχουσι στιγμαί, καθ' ἃς καὶ αὐταὶ τῶν στοιχείων αἱ ἔριδες νομίζομεν ὅτι ἐκρήγνυνται χάριν ἡμῶν ἀκορέστων εἰς εὐδαιμονίαν, ἀνυπόπτων εἰς τοιοῦτο θέαμα. Ὁ ἐγώισμός μας περιφρονεῖ τότε τὰς μανίας τῶν υἱετῶν, ζητῶν νὰ ὑποτάξῃ εἰς τὴν ἕλικα ἢ τὴν κώπην τὰς παραφοράς των. Καὶ πρὸ τοιαύτης εἰδεχθοῦς ἔριδος τοῦ Θανάτου μετὰ τῆς θαλάσσης εὐρέθη τὸ μουσοφιλήτων ἐκεῖνο πλήρωμα. Ἄγῶν τοιοῦτος εἶναι ἄξιος ἠρώων. Πάλη τοιαύτη συμπαγῆς δύο καρδιῶν ἀναφλεγεισῶν αἴφνης ὑπὸ τοῦ

κύματος τὴν ἀστραπὴν, εἶναι ἐπαξία αἰγλης μαρτυρικῆς. Καὶ οἱ μάρ-
τυρες ὑπέκυψαν. Ὁ οὐρανὸς ἐζήλευσε τὸ χρῶμα τῶν ὀφθαλμῶν της,
καὶ τὸ ἤρπασεν· ἤρπασεν ἡ αὖρα τὴν δρόσον τῶν χειλέων της· τὸ ἀπει-
ρον τὴν γαλήνην τῆς καρδίας της· τὸ λυκόφως τοῦ πνεύματός της τὴν
ρέμβην. Ὁ σάλος δὲν ἀποκαρτερεῖ πρὸ ἐκείνου, δὲν θαμάζεται· οἱ ἄφροι
ἐκπνέοντες ἐπ' αὐτοῦ ἠρήμουν τὴν θαρρύνουσαν ἐκείνην ἐμμονήν, τὸ
ἔμφυχον, τὸ ζῶν ἐκεῖνο προπύργιον. Πᾶσα ἐλπίς ἀπωλέσθη. Διέβλεπέ
τις βουλιμίαν τίγρεως ἐν τῇ θαλάσῃ· ἔβλεπέ τις τι ὁμοιάζον μὲ ῥομ-
φαίαν Θανάτου. Ἄ! ποία ψυχὴ δὲν ἤθελεν ἐκχυθῆ εἰς στόνους πρὸ τοῦ
φοικώδους ἐκείνου δράματος, πρὸ τοῦ συμβάματος ἐκείνου, ὅπερ τόσον
ἐξιδανίκευσε τὸ κύμα, ἀφοῦ ἐρρόφησε τὴν ζωὴν οὗο ἀγγέλων; Τοιοῦτο
τέλος ἀγλαὸν ἐν τῇ στυγνότητί του, ὠραῖον ἐν τῇ φοίκῃ του, μ' αἰ-
γλην, μὲ παρυφὰς ποιήσεως ὑψηλῆς, ἐνηνεγμένης εἰς τὸ ἰδεῶδες, προ-
καλεῖ καὶ τοῦ σκεπτικωτέρου τὸν νυγμόν, καὶ τοῦ στωϊκωτέρου τὴν
συμπάθειαν· εἶναι τέρμα προκαλοῦν ἀγνόν, μειλίχιον τὸ δάκρυ.

Καὶ δάκρυ τοιοῦτον ἡμεῖς ἀπλοῖ μνήμονες μιᾶς ἀπολεσθείσης καλλο-
νῆς, μιᾶς γενναίας καρδίας, σπένδομεν ἐκθύμως ἐπὶ τῶν τάφων των,
ἐλάχιστον δεῖγμα τῶν συμπαθειῶν μας πρὸς ἐκείνους, οὓς ἐθρήνησε τόσον
ὁ κόσμος, καὶ οὓς τόσον ἐθρόνησεν ὁ Θάνατος.

A * * * *

Δ Ι Σ Τ Ι Χ Α

Ἐρωσ ποῦ κόσμῳ σκιάζεται γέλιου ἀφορμὴ μοῦ δίνει
φλόγα ποῦ σβύνει ὁ ἄνεμος, τί φλόγα εἶν' ἐκείνη!

✽

Μ' ἐτρέλλανε ἡ πορτοκαλλιά, λευκό μου ἀγγελουῖδι,
Λουλουῖδι ἂν ἦσουν, θύσουνα πορτοκαλιᾶς λουλουῖδι!

✽

Κορίτσια, ἀστέριναις νυχτῆσιν, πολλὰ μ' ἔχουν θαμπώσει,
Μὰ τέτοια ἔμερα πουθεγὰ δὲν εἶχα καμαρώσει!

✽

Διώχνει τ' ἀστέρια ὁ οὐρανὸς τὸν ἥλιο του νὰ βάλῃ
Καὶ γιὰ τὸν ἔρωτα ἡ καρδιά κάθε ἀγάπῃ ἄλλῃ!

✽

Σὲ φύλλο ῥόδου, ἀγάπῃ μου, τί γράφεις τ' ὄνομά Σου;
Σβύστο, καὶ δίχως νὰ τὸ πῆς, σοῦ ἔμοιάζ' ἡ ζωγραφιά Σου.

✽

Ὁ Ἀπρίλης ὅλο μὲ ψευτιάς καὶ ὅλο μ' ἄνθη μπαίνει,
Κ' ἡ νειότης πάντα εἶναι τρελλὴ καὶ πάντα ζηλεμένη!

K. Π.